

А К Т

поточного лісопатологічного обстеження

«23» жовтня 2021 року

м. Вінниця

Мною, провідним інженером-лісопатологом ДСЛП «Вінницялісозахист» Івацко Т.І., в період з 12 по 13 жовтня та з 18 по 23 жовтня 2021 року у відповідності до листа ДП «Вінницьке лісове господарство» від 06.10.2021 року за № 02-37/591, за участі інженера ОЗЛ ДП «Вінницьке лісове господарство» Лавренюка В.І., в присутності посадових осіб Вінницького, Вороновицького, Гніванського, Іванівського, Калинівського, Медвідського, Михайлівського, Прибузького, Чорноліського, Шендерівського та Якушинецького лісництв, проведено поточне лісопатологічне обстеження насаджень, які належать ДП «Вінницьке лісове господарство».

В результаті обстеження лісових насаджень

Вінницького лісництва встановлено:

По маршрутному ходу обстежено лісові насадження в наступних кварталах: 20; 28; 34; 44; 48; 49; 50; 67; 68; 69; 72; 73.

Обстежені деревостани в основному представлені різновіковими мішаними насадженнями з головною породою Дз та Яз.

Всього обстежена площа складає – 173,4га.

Даним обстеженням рекомендовано провести:

СРВ – на площі – 173,4 га.

В результаті обстеження лісових насаджень

Вороновицького лісництва встановлено:

По маршрутному ходу обстежено лісові насадження в наступних кварталах: 8; 21; 33; 39. Обстежені деревостани в основному представлені різновіковими чистими та мішаними насадженнями з головною породою Дз.

Всього обстежена площа складає – 37,8 га.

Даним обстеженням рекомендовано провести:

СРВ – на площі – 37,8 га.

В результаті обстеження лісових насаджень

Гніванського лісництва встановлено:

По маршрутному ходу обстежено лісові насадження в наступних кварталах: 37; 40; 41; 44; 57; 62; 74; 75; 78; 82; 92; 93; 96; 97; 98; 102. Обстежені деревостани в основному представлені різновіковими чистими та мішаними насадженнями з головною породою Дз, Дчр.

Всього обстежена площа складає – 126,8 га.
Даним обстеженням рекомендовано провести:
СРВ – на площі – 126,8 га.

В результаті обстеження лісових насаджень
Іванівського лісництва встановлено:

По маршрутному ходу обстежено лісові насадження в наступних кварталах: 12; 16; 17; 19; 26; 27; 29; 31; 33; 37; 40; 43; 45; 46; 49; 51; 55; 58; 62. Обстежені деревостани в основному представлені різновіковими чистими та мішаними насадженнями з головною породою Дз, Сз, Яле.

Всього обстежена площа складає – 85,4 га.
Даним обстеженням рекомендовано провести:
СРВ – на площі – 85,4 га.

В результаті обстеження лісових насаджень
Калинівського лісництва встановлено:

По маршрутному ходу обстежено лісові насадження в наступних кварталах: 1; 3; 4; 9; 12; 13; 15; 21; 24; 32; 39; 105; 126. Обстежені деревостани в основному представлені різновіковими чистими та мішаними насадженнями з головною породою Сз, Дз.

Всього обстежена площа складає – 46,7га.
Даним обстеженням рекомендовано провести:
СРВ – на площі –46,7 га.

В результаті обстеження лісових насаджень
Медвідського лісництва встановлено:

По маршрутному ходу обстежено лісові насадження в наступних кварталах: 51; 53; 55; 66; 70; 84; 92; 98; 100; 109; 111; 113. Обстежені деревостани в основному представлені різновіковими чистими та мішаними насадженнями з головною породою Дз,Сз.

Всього обстежена площа складає – 59,2га.
Даним обстеженням рекомендовано провести:
СРВ – площі – 59,2 га.

В результаті обстеження лісових насаджень
Михайлівського лісництва встановлено:

По маршрутному ходу обстежено лісові насадження в наступних кварталах: 1; 2; 4; 9; 11; 12; 13; 14; 38. Обстежені деревостани в основному представлені різновіковими чистими та мішаними насадженнями з головною породою Дз,Сз. Бп, Мде.

Всього обстежена площа складає –170,5 га.

Даним обстеженням рекомендовано провести:

СРВ – площі – 170,5 га.

В результаті обстеження лісових насаджень

Прибузького лісництва встановлено:

По маршрутному ходу обстежено лісові насадження в наступних кварталах: 3; 4; 9; 16; 18; 21; 24. Обстежені деревостани в основному представлені різновіковими чистими та мішаними насадженнями з головною породою Дз, Сз.

Всього обстежена площа складає – 73,2 га.

Даним обстеженням рекомендовано провести:

СРВ – на площі – 73,2 га.

В результаті обстеження лісових насаджень

Чорноліського лісництва встановлено:

По маршрутному ходу обстежено лісові насадження в наступних кварталах: 66; 67; 70; 71; 78; 83; 85; 92; 95; 106; 112; 115; 116; 117; 121. Обстежені деревостани в основному представлені різновіковими чистими та мішаними насадженнями з головною породою: Дз, Яз, Сз.

Всього обстежена площа складає – 62,6 га.

Даним обстеженням рекомендовано провести:

СРВ – на площі – 62,6 га.

Шендерівського лісництва встановлено:

По маршрутному ходу обстежено лісові насадження в наступних кварталах: 52; 68; 94; 95; 99. Обстежені деревостани в основному представлені різновіковими чистими та мішаними насадженнями з головною породою Яле, Дз.

Всього обстежена площа складає – 20,6га.

Даним обстеженням рекомендовано провести:

СРВ – на площі – 20,6 га.

Якушинецького лісництва встановлено:

По маршрутному ходу обстежено лісові насадження в наступних кварталах: 24 31; 84; 91; 95; 96; 97; 101; 103; 105; 107. Обстежені деревостани в основному представлені різновіковими чистими та мішаними насадженнями з головною породою Дз, Яз, Яле, Бп, Сз, Гз.

Всього обстежена площа складає – 112,7 га.

Даним обстеженням рекомендовано провести:

СРВ – на площі – 112,7га.

Всього обстежена площа по ДП «Вінницьке лісове господарство» складає - 968,9га.

В тому числі по причинах пошкодження:

Короїд верхівковий –169,8 га:

сильного ступеня пошкодження – 42,4га;

середнього ступеня пошкодження – 48,3га;

слабкого ступеня пошкодження –79,1га.

Короїд-типограф –33,1 га:

сильного ступеня пошкодження – 11,5га;

середнього ступеня пошкодження – 6,7 га;

слабкого ступеня пошкодження – 14,9га.

Кореневі та стовбурові гнилі – 763,7 га:

середнього ступеня пошкодження – 53,4 га;

слабкого ступеня пошкодження – 710,3га.

Стовбурові шкідники – 2,3га:

сильного ступеня пошкодження –2,3га.

Лісопатологічна характеристика обстежених насаджень:

Насадження (з головною породою Сосна звичайна) характеризуються розвитком та розповсюдженням на тлі еколого-кліматичних факторів: (нерівномірна кількість опадів, ранній початок вегетаційних періодів минулих років та ін..) небезпечних осередків верхівкового короїда (*Ips accuminatus*), в меншій мірі лубоїда соснового малого (*Blastophagus minor*) та короїда шестизубого (*Ips sexdentatus*), (внаслідок чого відбувається всихання соснового деревостану слабкому ступені – переважно поодинокого та групового характеру).

Приурочене всихання переважно до стін лісових масивів (межі зрубів минулих років, дороги, «вікна» в насадженнях з нерівномірною повнотою). Характер всихання одночасний, серед сухостійних дерев переважають дерева IV-VI категорії стану. Переважає вершинний тип всихання, крони дерев сильно ажурні, спостерігається зміна кольору глиці від світло-зеленого до світло-жовтого кольору.

Внутрішні тканини стовбурів в місцях поширення личинкових ходів вищезгаданих стовбурових шкідників характеризуються наявністю «синяви» яка характерна при поширенні її збудників - офіостомових грибів. Сухостійні й особливо всихаючі та сильно-ослаблені дерева є сприятливим фактором для утворення небезпечних осередків стовбурових шкідників в майбутньому. Враховуючи вищенаведене дані насадження потребують оперативного

проведення запланованих санітарно-оздоровчих заходів, а саме санітарного рубання вибіркового.

Супутні породи, особливо граб, вражені стовбуровими гнилями - хетопором сумнівним та некрозом, відносяться до V-VI категорії стану). Поодинокі дерева породи Дз, що є у складі насаджень, в різному ступені інтенсивності вражені судинним мікозом (офіостомозом) дуба (збудник сумчаста стадія – *Ceratocystis roboris*) та поперечним раком дуба. Дані дерева є суховершинними, сухокронними (всихаючими) або сухостійними.

Поодинокі дерева Ясена звичайного вражені як кореневими гнилями, викликаними опеньком осіннім (*Armillaria mellea*) так і халаровим некрозом (збудник *Hymenoscyphus fraxineus*) – інвазійна хвороба, що спричиняє поступове відмирання крон. Ознаками є некротичні плями на корі пагонів, знебарвлення деревини та листя, некрози листя, передчасне опадання листя, некрози стовбура. Збудник хвороби поширюється протягом літа зі спорами, які утворюються на інфікованому листі після зимівлі та переносяться вітром.

Насадження з головною породою Ялина звичайна характеризується розвитком та розповсюдженням небезпечних осередків короїда типографа (*Ips tyrographus* L.) внаслідок чого відбувається всихання ялинового деревостану в слабкому та середньому ступені – переважно групового характеру та куртинами до 0,1 га. Характер всихання одночасний, переважаючими на ділянках вражених короїдом типографом дерева ІУ-У категорії стану. Деревя переважно з опалою глицею, ажурні потребують оперативного проведення запланованих санітарно-оздоровчих заходів, а саме санітарного рубання вибіркового. Поодинокі дерева листяних порід, що є в складі хвойних деревостанів характеризується змішаним характером всихання – переважно поодинокі та групові (групи невеликі 5-6 дерев).

Насадження з головною породою Дуб звичайний характеризується вершинним характером всиханням. Деревя ІV-VI категорії стану, всихання як в межах природнього відпаду так і внаслідок враження дереворуйнівними грибами (опеньком осіннім), який спричинює окоренкові гнилі. Навколо уражених коренів у землі утворюються ризоморфи. Восени на коренях і біля основи стовбурів можна помітити плодові тіла. Уражені дерева відмирають за кілька років. Переважно групами. Гриб спричиняє білу заболонну кореневу і окоренкову гниль корозійно-деструктивного типу, облямовану. Основною діагностичною ознакою розвитку деревостані бактеріозу є зрідженість крон, поява сухих гілок у кронах, водяних пагонів, передчасне опадання листя, його менші розміри. У вологі роки на стовбурах появляються патьоки ексудату червоного кольору.

Також дерева Дз в різному ступені інтенсивності вражені судинним мікозом (офіостомозом) дуба (збудник сумчаста стадія – *Ceratocystis roboris*)

та поперечним раком дуба. Дані дерева є суховершинними, сухокронними (всихаючими) або сухостійними.

Насадження з головною породою Ясен звичайний характеризуються вершинним всиханням, вражене як кореневими гнилями (викликаними опеньком осіннім) так і халаровим некрозом (збудник *Hymenoscyphus fraxineus*) – інвазійна хвороба, що спричиняє поступове відмирання крон. Ознаками є некротичні плями на корі пагонів, знебарвлення деревини та листя, некрози листя, передчасне опадання листя, некрози стовбура. Також поодинокі спостерігається враження дерев опеньком осіннім (*Armillaria mellea*), який спричинює окоренкові гнилі.

Насадження з основною порою береза звичайна характеризуються розповсюдженням березової губки та вершинного всихання. Крім того всихаючі дерева ІУ-У категорії стану заселені та відпрацьовані стовбуровими шкідниками.

Загальний лісопатологічний висновок та рекомендації дії служби лісової охорони лісгоспу в осередках стовбурових шкідників

В цілому лісові насадження ДП «Вінницьке лісове господарство» враховуючи загальну негативну тенденцію в лісах природної зони, характеризуються характером розповсюдження та розмноження короїда верхівкового. Враховуючи біологічні особливості розвитку даного облікового виду шкідників, дані осередки проявлятимуть себе в майбутньому. Особливо звертаючи увагу на те, що на межі куртин всихання соснового деревостану, наявні свіжі сліди життєдіяльності короїда верхівкового у вигляді так званого «гілкопаду», що має зелений колір глиці та «стрижених» пагонів лубоїдами. Тому лісовій охороні лісгоспу слід тримати лісові насадження під постійним наглядом з метою своєчасного реагування на зміну лісопатологічної ситуації та своєчасного планування відповідних санітарно-оздоровчих заходів. Особливу увагу при відводі насаджень під СРВ слід звертати на наявність :

- «стрижених» пагонів (результат заселення крон дерев сосни короїдом верхівковим) та наявність куртин всихання, а також зміни кольору глиці заселених дерев сосни, - основну ознаку заселення, крім наявності «стрижених» гілок слід брати зміну кольору глиці від темно-зеленого до світлих відтінків зеленого, а також до бурих та рудих кольорів;

- слід звернути увагу на збільшення кількості суховершинних дерев берези, ясена, граба, а також на всохлі дерева дуба звичайного. Постійно проводити моніторинг лісових насаджень та вчасно виявляти осередки всихання дерев;

- на зрубках порубкові залишки і неліквідну деревину рекомендується спалювати (або подрібнювати з рівномірним розкиданням решток по території зрубів) одночасно із заготівлею, в разі неможливості проведення вищезгаданих заходів в пожежно-небезпечний період складати порубкові рештки у купи висотою не більше 0,5-0,7 м. для недопущення розвитку осередків стовбурних шкідників та швидкого пересихання гілок і загибелі імаго.

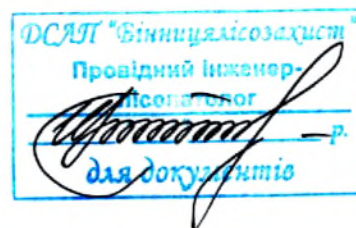
Відомість поточного лісопатологічного обстеження на 24 аркушах додається, загальна площа обстежених насаджень складає – 968,9га.

Таксаційні характеристики обстежених насаджень та запаси деревини внесені у журнал поточного лісопатологічного обстеження використовувалися згідно матеріалів лісовпорядкування 2012 року.

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. З метою недопущення появи та розповсюдження стовбурових шкідників та збереження технічних якостей деревини, заходів з поліпшення санітарного стану лісів провести якісно і в стислі терміни.
2. Рубки провести згідно до «Санітарних правил в лісах України» в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 09 грудня 2020 за № 1224.
3. При спалюванні порубкових решток необхідно дотримуватися Правил пожежної безпеки.
4. При появі осередків масового розмноження шкідників та хвороб лісу та не визначенні їх видового складу й з метою своєчасного планування видів заходів з поліпшення санітарного стану, своєчасно інформувати ДСЛП «Вінницялісозахист» та ВОУЛМГ.

Обстеження провели :
Провідний інженер-лісопатолог
ДСЛП «Вінницялісозахист»

Т.І. Івацко.

За участі:
Інженера ОЗЛ
ДП «Вінницький лісгосп »

Лавренюка В.І.